

LAPSI- JA PERHEJÄRJESTÖJEN KANNANOTTO EUROVAALEIHIN 2024

Euroopan unionin on turvattava lasten tulevaisuus

EU-vaalit käydään poikkeukselliseen aikaan. Epävakaata maailmanpoliittinen ja taloudellinen tilanne vaikuttavat lapsiperheiden arkeen kaikkialla Euroopassa. Kriisien keskellä tarvitaan toivoa paremmasta. Lapsi- ja perhejärjestöt esittävät kahdeksaa keinoa lapsen oikeuksien vahvistamiseksi Euroopan unionissa.

1. LAPSIKÖYHYDEN VÄHENTÄMISEKSI TARVITAAN AKTIIVISIA TOIMIA

Joka neljäs lapsi on köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa Euroopan unionin alueella. Tämä tarkoittaa 19,9 miljoonaa lasta. Köyhyys haittaa merkittävästi lapsen hyvinvointia, terveyttä ja kehitystä. [Eurooppalaisen lapsitakuun](#) tavoitteena on torjua sosiaalista syrjäytymistä ja taata lapsille heille kuuluvat peruspalvelut, jotta yhdenvertaisia mahdollisuuksia voidaan vahvistaa. Euroopan parlamentin on varmistettava, että eurooppalaisen lapsitakuun asianmukainen rahoitus, täytäntöönpano, seuranta ja arviointi toteutuvat, ja että jäsenvaltiot sitoutuvat sen toimeenpanoon.

2. TURVAA ETSIVIEN LASTEN OIKEUDET ON VARMISTETTAVA

EU:n on huolehdittava, että hiljattain hyväksytyin maahanmuuttopakettin toimeenpano tapahtuu perus- ja ihmisoikeuksia kunnioittaen. Lisäksi lasten suojelemiseksi säädetyt erityiset suojalausekkeet on pantava täytäntöön. Ukrainalaispakolaisten lisäksi Euroopan unionin alueella on ja alueelle saapuu muitakin erittäin haavoittuvassa asemassa olevia lapsia ja lapsiryhmiä. EU:n on varmistettava, että näiden lasten oikeudet toteutuvat mahdollisimman täysimääräisesti.

Komission tavoitteena on vähentää köyhyys- tai syrjäytymisvaarassa olevien lasten määrää EU:ssa vähintään viidellä miljoonalla vuoteen 2030 mennessä.

3. ILMASTONMUUTOKSEN JA LUONTOKADON TORJUNTA TURVAAVAT LAPSEN OIKEUKSIA

Tämän päivän lapset ja vielä syntymättömät sukupolvet joutuvat elämään ilmastonmuutoksen ja luontokadon seurausten kanssa. 70 % kansainvälisten lapsijärjestöjen [kyselyyn](#) vastanneista yli 9 200 eurooppalaisesta lapsesta oli huolissaan tai erittäin huolissaan ilmastonmuutoksesta. Ilmastonmuutosta ja luontokatoa on torjuttava, jotta lapsille voidaan taata terveys ja turvallinen elinympäristö. Lapsille ja nuorille on viestittävä asiasta ikätasoisesti sekä tarjottava heille mahdollisuuksia vaikuttaa.

4. TURVALLISEN PERHE-ELÄMÄN EDELLYTYKSET ON VARMISTETTAVA JA PERHEVÄKIVALTAA ON EHKÄISTÄVÄ

Joka kolmas lapsi joutuu kotonaan kohtaamaan tai pelkäämään kaltoinkohtelua tai väkivaltaa. EU:n ratifioima yleissopimus naiseen kohdistuvan väkivallan ja perheväkivallan ehkäisemiseksi (Istanbulin sopimus) edellyttää valtioilta toimia väkivaltaa kokeneiden tueksi. Uusi direktiiviehdotus vaatii valtioita tunnustamaan lapsitodistajat uhreiksi ja säättämään erityistoimenpiteitä lasten suojelemiseksi ja tukemiseksi.

Euroopassa on käynnissä hälyttävä muutos perheväkivaltaan suhtautumisessa: useissa maissa Istanbulin sopimusta vastustetaan laajasti, perheväkivaltaa ei lueta kaikkialla enää rikokseksi ja väkivallan vastaista työtä tekevät kansalaisjärjestöt ovat ahtaalla. Lasten turvallisuuden parantamiseksi tarvitaan pitkäjänteisiä ja laaja-alaisia toimia perheväkivaltaa vastaan.

5. LASTEN TURVALLISUUTTA ON SUOJELTAVA VERKOSSA

Verkko on osa lasten arkea. Digitaalisia ympäristöjä ei kuitenkaan ole suunniteltu siten, että lasten oikeus turvallisuuteen toteutuu. Tarvitaan sääntelyä, jotta verkkopalveluntarjoajat havaitsevat ja poistavat kaikilta alustoiltaan lapsiin kohdistuvaa seksuaaliväkivaltaa todistavaa video- ja kuvamateriaalia. Myös lasten valmiuksia toimia mediaympäristössä turvallisesti ja eettisesti on tuettava. EU:n on vahvistettava lasten ja nuorten medialukutaitoa tarjoamalla koulutusohjelmia ja resursseja.

6. LASTEN OSALLISTUMINEN PÄÄTÖKSENTEKÖN KUULUU MYÖS EU:N TOIMIELIMIIN

Lapsilla on oikeus ilmaista näkemyksensä heitä koskevissa asioissa, ja saada ne otetuiksi huomioon. [Lasten oikeuksia koskevassa EU:n strategiassa](#) on sitouduttu lasten osallistumismahdollisuuksien tukemiseen ja lasten kuulemiseen. Lapset ovat oman elämänsä parhaita asiantuntijoita. EU voi esimerkiksi näyttää, miten monenlaisista taustoista tulevat lapset ja nuoret otetaan mukaan päätöksenteon ja neuvotteluiden eri vaiheisiin.

7. LAPSIVAIKUTUSTEN ARVIOINTI JA LAPSIBUDJETOINTI EDISTÄVÄT LAPSEN OIKEUKSIEN TOTEUTUMISTA

EU:ssa on huolellisesti arvioitava päätösten vaikutukset lapsiin. Arviointia on tehtävä sekä asian valmisteluvaiheessa ennakkoon että jälkikäteen, jotta saadaan tietoa, miten muutos on vaikuttanut lapsiin. Lapsibudjetointi on puolestaan keino tuoda lapsiin kohdistuvat panostukset esiin EU:n budjetissa. Lapsiin kohdistuvia rahavirtoja on seurattava, jotta saadaan käsitys, miten lapsiin ja nuoriin on tosiasiallisesti panostettu.

8. KAIKKIEN LASTEN EUROOPAN UNIONI TURVAA MYÖS VÄHEMMISTÖIHIN KUULUVIEN OIKEUDET

[EU on perusoikeuskirjassaan](#) vahvasti sitoutunut kaikenlaisen syrjinnän kieltämiseen. Kaikki EU:n jäsenvaltiot ovat myös sitoutuneet YK:n lapsen oikeuksien yleissopimukseen, jonka yksi pääperiaatteista on oikeus syrjimättömyyteen. Ketään ei saa syrjiä esimerkiksi sukupuolen, seksuaalisuuden, etnisen taustan, ihonvärin, kielen, uskonnon, poliittisten mielipiteiden, kansalliseen vähemmistöön kuulumisen, varallisuuden, syntyperän, vammaisuuden tai iän perusteella. EU:n on puolustettava kaikenlaisten lasten, nuorten ja perheiden oikeuksia sekä osoitettava toimillaan, ettei se hyväksy minkäänlaista syrjintää.

Eurooppalaisista lapsista 69 % oli sitä mieltä, että poliitikot eivät tee tarpeeksi ilmastonmuutoksen torjumiseksi.

Euroopassa joka viides lapsi joutuu seksuaalisen väkivallan uhriksi.

Kattava, lapsenoikeusperustainen EU-lainsäädäntö tulee hyväksyä ja panna kansallisesti toimeen, jotta voidaan ennaltaehkäistä ja torjua lapsiin kohdistuvaa väkivaltaa verkossa.

Kannanotossa ovat mukana Lastensuojelun Keskusliitto, Barnvårdsföreningen i Finland, Ensi- ja turvakotien liitto, Mannerheimin Lastensuojeluliitto, Pelastakaa Lapset ry ja Väestöliitto